

SPONSEN

Sponsen zijn eigenlijk de meest primitieve meercellige dieren.

Weliswaar zijn er meer soorten cellen met een bepaalde arbeidsverdeling, maar er is geen sprake van het bouwen van echte organen. Spier- en zenuwcellen ontbreken. Men zou kunnen zeggen, dat de sponsen een diergroep vormen, die tussen de eencelligen en de echte meercelligen in staan. Zo worden ze ook wel ingedeeld in het onderrijk der Protozoa.

De wetenschappelijke naam van de sponsen - Porifera of gaatjesdragers - duidt op de vele miniem kleine poriën, welke dienen om het water door te laten. Via die poriën komt het water in kanalen die door het lichaam lopen en waar voedsel en zuurstof eraan worden onttrokken. Het voedsel bestaat uit kleine eencellige organismen.

Wat wij van de sponsen zien, zoals bij de hiervoor besproken glasspons, is uitsluitend het skelet, bestaande uit alleen met de microscoop waar te nemen harde kalk- of kiezelnaalden, spicula genaamd. De vorm van de naaldjes is kenmerkend voor de soort. Niet alle sponsen echter verkrijgen hun stevigheid door zo'n naaldenskelet. Onze gewone badspons zou dan niet zo zacht en elastisch zijn. Ook deze spons, behorende tot de hoornsponsen, bezit wel een skelet, maar van sponginevezels. Spongine is een stof, die chemisch verwant is aan zijde.

Er zijn ongeveer 4500 verschillende soorten sponsen, die voor het grootste deel in zee en overigens in zoet water leven. Zij zijn niet gebonden aan een bepaalde diepte en komen zowel in koud als in warm water voor. Sponsen leven vastgehecht op een substraat en zijn vrij onbeweeglijk. Men heeft ze daarom aanvankelijk als planten beschouwd. Er is bij sponsen bovendien een grote verscheidenheid naar vorm en kleur.

Sponsen zijn bij de mens al lang bekend en in gebruik. Zowel de Grieken als de Romeinen kenden de sponsen, die in de Middellandse Zee veelvuldig voorkomen. De naam spons is van het Griekse woord sponga via het Latijnse woord spongia afkomstig.

De systematische indeling van de sponsen is als volgt

onderrijk PROTOZOA

stam PORIFERA of SPONGIA - sponsen

klasse CALCAREA - kalksponsen

klasse HEXACTINELLIDA - glassponsen

klasse DEMOSPONGIAE - kiezel of hoornsponsen

Sponsen kennen grote verscheidenheid in vormen.....